

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házzal hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 22 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 évi utáni napok kivételével.

Eszerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadadja
 vagy megörökösíti nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 18.

Lyukas mogyorók.

Alig maradt egyéb a régi pártokból, mint a nevük. A tartalmat ki vette a névből a változó idő, meg az inkompatibilitás.

Későn rendezik már az összeférhetlenséget. Azzal csak annyit érnek el, hogy ki üzik a pondrót a mogyoróhéjból, de csak a héj marad utánuk.

Akarva, nem akarva, máris új tartalmat öntenek a lyukas mogyorókba. A szabadelyű párt, az üres és mindent takaró liberálistudás helyett, merkantill vagy agrár irányzatot vesz fel, mert hiába, liberálistudás ebnek sem kell ma. Helyette a szocializmus lépett fel társadalmi téren, az idealizmus utáni vágy az irodalomban, és a faji politika a kormányzásban. Nálunk nem is volt egyéb a liberálistudás, mint vándor-bot az élelmes bevándorlóknak és koldus-bot a kivándorlóknak.

A régi függetlenségi párt is elvesztette már nimbusát.

Amint Kossuth Ferenc az ő csodálatos élhetlenségével vezérré lett a pártban Eötvös pedig ismert felekezeti türelmetlenségével és a tisztos polgári haszonról ápolit nézeteivel dirigálni kezdte a párt akcióit, azóta hol komikus volt a párt fellépése, mint a nagy hű-hóval kezdett s parancs szóra leszerelt obstrukció idején, hol bosszantó a nyílt Bánffy-támogatás, midőn Olay féle emberek saját párt-

juk ellen obstruáltak, mint az új éra kezdetén, hol pedig undorító, mint mikor felekezeti alapon kezdtek válogatni, hogy ki a függetlenségi ki nem.

Ezen alapon lett kiüldözve az Ugronpárt és minden katolikus, mert Pichler csak nem tartjuk annak, s ezen alapon jutott be a párt szívébe Bánffy, kiról mint maga idejében fővárosi lapok írták, Eötvös ur így nyilatkozott — lehet hogy sz... de jó kálvinista.

Mikor egy pártban csak ennyi eszmei tartalom marad, az már nem egyéb lyukas mogyorónál.

Ebből magyarázható meg az az erkölcselen viszony is, melybe Bánffyval lépett a Kossuth-frakció, a híres tatár választások idején, mikor reájuk koalíciós pártiak is szavaztak némely körületben parancs szóra, míg más helyen ők rántották el, ellen jelölt által az Ugronpártiak lábát.

Most újból kezdődik az ellenzék játéka. A napokban gyűlést tartott a Kossuth, illetve Eötvös-Pichler párt melyben kijelentették, hogy minden Ugronpárti jelölttel szemben állítanak ellenjelöltet. Inkább kormánypárti 67-es, mint Ugronpárti 48-as.

Hát lehet itt eszmei tartalomról beszélni?

Régebben is hangsúlyoztuk, s nem szününk meg hangoztatni soha, hogy az üressé kiélt nevek és jelszavak helyett, új párt alakulásokra van szükség.

Mozgalom indult meg a tüzhelyvédő törvények érdekében. Mi ennek fontosságához képest az akadémikus vita a

67-es vagy 48-as alap felől? Gyalázatosan el volt hanyagolva az igavonó földművelés érdeke, politikánkban magyar nemzetről beszéltek, magyar faj helyett és ime lön, hogy felszabadultak a nemzetiségi aspirációk, és megerősödtek a széthúzó törekvések, mert a szó mit sem ér, és hiába, annyiból áll a magyar nemzet, amennyi a magyar tradícióju egyén benne. A többi nem számít e tekintetben, sőt jó, ha nem ellenség.

Itt vannak az abszurditásig vitt fogyasztási adók és az ember evők közé való adó rendszer, mely alatt idegenek felhíztak a magyar faj pedig megrokkant.

Ezek és ilyen féle dolgok való párt program tölteléknek, nem liberális szájhösködés vagy ellenzéki utópiák.

Kevésbé izgat bennünket, hogy az ellenzékiek testvér marásából melyik kerül ki plezurosabban, vagy a kormánypárti szelid nyomás hány egyedet hajt a parlamentbe.

Mi csak azt nézzük, hogy az ország egyik kapuján ki áramlik a magyarság s a másikon a magyarság nem jön vissza. Mi lehet az oka, hogy régen török, tatár, karddal sem birt kiverni innen, ma pedig csendőrrrel sem lehet itt tartani én magyar véreim?

Ez a kérdés a magyar politika gordiusi csomója. Ide tessék vágni a pártok politikájának, tekintet nélkül arra, hogy milyen köröket érhet a csomóban a vágás.

P—y.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

Ocskay brigadéros.

I.

Nem tudunk újabb magyar színművet felmutatni, melynek nagyobb hatása lett volna, mint Herczeg Ferenc Ocskay brigadérosának. Szakadatlanul előadva, megérte ötvenedik előadását. Olyan siker ez, a milyent magyar színpadon még senki sem mutatott fel.

Mindennek az erkölcsi fényes siker, az osztatlan lelkesedés, a magasztalások özöne: nem csoda, ha előtérbe valaki nemrég Ocskay brigadéros Bánk-bán mellé állította.

Mielőtt magával a darabbal foglalkoznánk, vizsgáljuk egy kissé, ki is volt hát tulajdonképpen az az Ocskay László?

Óvezve a Kis-kárpátok bérceitől, a Vág-völgy egyik csöndes zugában fekszik Ocskó falu, egyike a legrégebb magyar falvakkal. Innen származik az Ocskay család.

Van az Ocskayaknak egy nemzedékrendi táblázatuk, melyek hitelességéhez ugyan szó fér, de a mely részben okmányokon alapul. E nemzedékrendi tábla szerint a család őse Leveő de Luchung, a ki még a honfoglalás czimén bírta a Luchung nevű földet. Ez a Luchung nevű terület később Luchung, Luch, Lusonecz vagy Losonecz néven jön elő, a XVI. századtól kezdve

Lekusanak nevezetett s állítólag azonos a mai Lekusan nevű, mintegy 160 holdnyi s máig az Ocskayak birtokában levő pusztával.

Maga Leveő de Luchung állítólag fia vagy unokája a Zsolt vezér korában élt Moghának. Tőle egészen napjainkig le van vezetve a családja; melynek Ocskay László egyik leg-híresebb és legkiválóbb tagja. Leveőt Lászlótól a következő ivadékok választják el a családfa szerint:

Budun de Luchung (1059), Salam n de Luchung (1037—1097) Saffel, Leveő András, Leveő, Luchung István de Dub, Dub Salamon de Cseklész, Mihály, Kozma de Ochk (itt szerepel először Ocskó neve a családnévben), Stephanus Leveő de Luchung. Abraham posthumus Luchung, Ocskai Miklós (1285), Lyak de Ochk, Máté, Laczkó de Ochk, Imre de Ochk, Endre, Ferencz, Zsigmond, Imre, János, Gáspár, Kristóf, László.

A híres kurucz generálisról kétféle életrajz is maradt feun; egyiket mint hitelesebbet, a történelem fogadta el Thaly Kálmán munkája nyomán, a másik mint kedvezőbb, a család hagyományában él tovább.

A Thaly-féle életrajz szerint hősünk meglehetősen kalandos élettel dicsekedik. 1696-ban 16—17 éves korában a Pálffy-huszárok sorában harczolt Szavoyai Jenő alatt a török ellen. vitézségének nagyon sokat értett fékezhetlen rakoncátlansága, mely miatt nem is haladhatott elő a katonai pályán. Valami ki-

hágásért a hóhérral vágatták le a füleit, mikor pedig Tisza nevű katonatársát megölte, menekülni volt kénytelen. A temesvári pasa szolgálatában törökké lett, aztán a magyar királytól kegyelmet nyerve, a Rajna mellett hadakozó ezredétől Franciaországba szökött; a francia király magyar ezredében hadnagyi rangot nyert, később újra kegyelmet nyerve Németországban szolgált, hogy 1703-ban Magyarországra szökjék. Valami rablóbanda-félével jött ide a Rákóczy-féle felkelés kitérősekor: hetven embere rövid fosztogatás után szétszolgált, őt magát elfogták. Rokonainak sikerült kiszabadítani a kalandort, a ki most pátenst kapott arra, hogy a király részére fegyvereket gyűjtsön. Ocskay meg is felelt a megbízásnak, összeszedett egy kisebb sereget s ezzel — egyenesen Rákóczy Ferencz táborába ment. Hét rövid év alatt hétszer cserélt urat, szolgált négy országban, kétszer vallást is cserélt, elvesztette a fülét, de nyert kárpótlásul ezredesi rangot. Rákóczy felismerte fényes tehetségét s fokozatosan dandár-tábornokká léptette elő.

Mint ilyen különösen a portyázó hadjáratokban tűnt ki; az osztrák széleknél valósgos ostora volt, ott csak ugy emlegették, mint Rákóczy villámát. Hanem ez a villám csak napfényes időben cikázott. A trencsényi vereség óta nem bizott a kuruczok sikerében s jónak látta maga részéről a visszavonulást megkezdeni. Ez az árulás és bűnhődése ké-

Összeférhetlenségi bejelentés.

Az új összeférhetlenségi törvény előkészítése közben újabb összeférhetlenségi bejelentés történt, mint halljuk, a képviselőház elnökségénél. Ezúttal nem a szociálisták táborából, hanem egy lovagtól és császári és királyi kamarástól származik a bejelentés. **Berks Róbert** lovag kamarás (Alsó-Hámor, Barsmegeye) bejelentette, hogy a Geramb János József-féle bánya-egyesület ügyeinek vezetésével kuratóriumot bízott meg s egyik tagjává **Farbak** István országgyűlési képviselőt választotta, aki a választást el is fogadta. Mivel pedig a nevezett bányaegyesület a kormányval oly állandó szerződési viszonyban van, a mely szerződésből kifolyólag esetleges nyereségre van kilátása, ennél fogva a bányaegyesület igazgatótanácsosa az 1875. I. törvényezikk értelmében nem lehet egyszersmind országgyűlési képviselő.

Los von Rom.

Ugy látszik, már a legmagasabb körökben is megelégették a Los von Rom-üzelmeket. **Ferencz Ferdinánd** kir. herceg saját jószántából elvállalta az osztrák katolikus iskolaegyletek védnökségét s ez alkalommal különösen hangsúlyozta az egyesület fontosságát ma, mikor a Los von Rom-mozgalom egyre terjed. E mozgalom célja csak közvetve a Rómától való elszakadás, közvetlenül Ausztriától kivánnak szabadulni. A kir. herceg nyilatkozata egyrészt nagy lelkesedést, másrészt — a nagy németek közt — elkeseredést keltett s ebből kifolyólag a birodalmi gyűlésben botrányok várhatók.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 18.

A ház ma először ült egybe a husvét-i szünet után, de nem a szokásos tíres padok voltak láthatók, nem az ünnep utáni hangulat uralkodott a folyosón: mindenütt élénkség, vitatkozás, mintha csak tegnap hagyták volna abba.

pezi Herczegh darabjának a tárgyát s ezért helyénvaló lesz e pontnál Thaly könyvéből a történelmileg megállapított tényeket szóról-szóra átvennünk.

»Nyitra vára árulás folytán Pálffy hatalmába került: német és rác csapatok dúltak a vidéken. Ocskay Chinoránban feküdt és onnan Bercsényihez két nappal az árulás végrehajtása előtt tudósítást küldött, melyben tántorítatlan hűségét jelölte. Ocskay az elefánti (Nyitra mellett) pálos zárdában adta meg magát Pálffy vezérnek, s elhagyta Rákóczy zászlaját. »Ocskay — Thaly szerint — Pálffy iránt hálás akart lenni és buzgó híve lett a császáriaknak. . . . »Pálffy barátsága daczára nem nagy tekintélye volt a németek között, kiknek főemberei, ezek között Heister generális, utálták az árulót, és nem is igen bíztak benne, pedig Ocskay ugyancsak iparkodott hűségét kitüntetni.

Ocskay elfogására Jávorka Adám kurucz hadnagy vállalkozott. Ezen nyitra megyei, tehát az ottani viszonyokat jól ismerő fiatal huszár hadnagy engedélyt kért és kapott arra, hogy Ocskayt, ki Ocskón tivornyázott, fölverhesse. 1709. évi decz. 29. indult meg huszáraival a kalandos utra . . . Ujvár és Ocskó között mindenütt német őrség feküdt téli szállásain, de Jávorka oly ügyesen vezette kis csapatját, hogy decz. 31. már Ocskón volt. Itt megtudta, hogy a császár-madár báró Révay Sándor és Boldizsármeghivására egy nappal előbb Vérbóra ment, ott folyik a dorbézolás, de ott már oly

A folyosón most is az összeférhetlenség fölött megy a szó, — a teremben az **Adria** járja.

Ma **Pichler Győző** mondott igen ügyes és az ellenzékétől folytonos tetszéssel kísért beszédet. Ostorozta, hogy elengedik az adóját, holott még az államvasutak is fizet adót.

A beszéd oly hatást tett, hogy a szélsőbal és a néppárt perczekig éljenezte, tapsolta **Pichlert**.

Zmeskál Zoltán felkiáltott:

— Ha papverő nem volna, én is tapsolnék.

Utánna **Major Ferencz** beszélt.

*

Elnök: **Perczel Dezső** 10 órakor nyitja meg az ülést:

Szivák Imre az igazoló bizottság elnöke jelenti, hogy a IX. bíráló bizottság **Bedőházy János** Maresvásárhely megválasztott képviselőjét végleg igazolta.

Elnök bemutatja **Lits Gyula** lemondó levelét.

Következik az »Adria«-törvényjavaslat részletes tárgyalása.

Kartell az Adria és a Lloyd között.

Pichler Győző: Az ő törekvése oda irányult, hogy a szerződés helyes oldalait feltárja, hogy ennek a szerződésnek némely pontjait módosítsák.

Rakovszky István: Hogy most ne szerződjék.

Pichler Győző: A miniszter érveit igyekszik megcáfolni. A beszédei folyamán mintegy készakarva kerülte a dolog lényegét, de elfoglaltsága közepette ezt a javaslatot nem tartotta elég fontosnak arra, hogy azzal lényegében is foglalkozzék. Sok adatot felsorolt, de azokat úgy emésztette meg, a mint azt tőle a ház meg nem szokta. A javaslatban céltalanul járt a miniszter, tapogatózott, de az ellen-érvek alól kibúvót nem talált, még kevésbé talált utat, hogy azokat megcáfolja. Az utirányokra azt mondta a miniszter, hogy ezek jók — szóló éppen az ellenkezőről van meggyőződve. Itt elmondja szóló az utirányokra már ősmert nézetét, többi között újból kiemeli, hogy az Adria nem tartja meg az előírt utvonalat, amiáltal nemcsak haszon nem járul az országra, de határozott hátr.

Kérdést intéz a miniszterhez, igaz-e, hogy az **Adria és a Lloyd hajózási társaság között kartell áll fenn, mely a társaságok hasz-**

nát czélozza tisztán a magyar állam rovására?

Igaz-e, hogy az Adria hajózási társaságrecompensatiókat kap a délfrikai hajózási társaságtól, hogy az ő vonalain ne közlekedjék?

Rakovszky István: Szédelgés mindenütt!

Pichler Győző: Kimutatja, hogy a tényleges szerződésben a járatok száma 424-ben van van megállapítva, míg az itt fekvő jelentésben 474-ről van szó. Azt hiszi ugyan, hogy ez csak tévedés folytán jött a jelentésbe. — A fentebbi kérdésekre választ vár a minisztertől, mert nem találna igazságosnak, hogy oly társaságot subventionáljon az állam, meg a háta mögött rá nézve káros kötelezettségeket vállal.

A miniszter szerint az Adria évente 3 millió tonna forgalmat bonyolít le a fumei kikötőben, holott a forgalom 12 millió tonna volt; az Adria ezek szerint tehát csak 25%-át bonyolította le az összforgalomnak, míg a többi idegen hajók közvetítették.

Drága szállítás.

Az Adrián való szállítás nagyon drága, oly annyira drágább más hajóknál, hogy a kereskedőknek lehetetlen áru drágulás szempontjából is az Adriát igénybe venni. Az Adria szállítás sokkal drágább, mint más magán társaságoké, mégis az Adria kapja a szállítást. Osztráknak, magyarnak egyáron szállít az Adria, mégis mi fizetjük a subventiót. (Ugy van, ugy van.)

A miniszter ezzel szemben a terheket az államvasutakra rója, pedig ily vasuti politika mellett nem lehet várni, hogy vasuti közlekedésünk és fejlődésünk emelkedni fog.

Az előadó és a miniszter azért mondja fontosnak a subvenciót, mert a társaság mindig új és új hajókat épít, — már pedig az nem áll, mert tudjuk, hogy már közel 10 év óta új hajója az Adriának nem volt, — járatokra csupa régi rozoga hajókat használ. Kérdi, hol van a **Karola** hajó?

Hol a Karola?

Balföld: Tudjuk, tudjuk! (Elénk helyeslés).

Pichler Győző: A Karolát már évek óta nem láttuk Fiumében, pedig az postahajókép van feltüntetve, melynek tehát fel kellene tűnnie legalább egyszer Fiumében.

Szemérehányja a miniszternek, hogy mikor iparpolitikát hirdet, akkor az Adria hajóknak úgy gépezeteit, mint kőszén szükségletét Angliából szerzi be. Pedig, ha a hajóépítéssel kapcsolatban a miniszter a szükségelt gépeket magyar gépgyárakban rendelte volna meg, úgy akkor iparunk a gépgyártás terén nagy lendületet vett volna.

erős őrség van, hogy a 30 szál huszárnak nem lenne tanácsos ezek megrohanása.

Cselt használt.

1716. január 1. koldusnak öltözve bement **Verbóra**, sőt a Révay kastélyba is; itt értesült, hogy Ocskay és társai iszonyu dorbézolás vittek véghez . . . Jávorka, kit Ocskay személyesen is ismert, még a mulató urakhoz is bement, újév alkalmából felkészöntötte őket, a miért Ocskaytól is kapott alamizsnát. A kastélyban megtudta, hogy Ocskay délután megy Ocskóra. Jávorka visszament csapatjához, elvezette ezt oda, hol Ocskó közelében a domboldal bokrai között egyszerre alászáll az országot és ott a bokrok között elhelyezte katonáit.

Mult az idő; végre estefelé megérkezett Ocskay 50 vasas némettel, kik parancsnokukkal együtt jó kaptosak voltak. A mint a kíséret a kuruczok előtt elhaladt, ezek nagy harszajjal reá törtek a németekre, mely tisztjeivel együtt menekülni iparkodott, de 25-en levágtak. Jávorka Ocskayt szemelte ki prédának, kit minden áron élve akart elfogni. Ez elég hamar sikerült neki, mert Ocskay lovát eszeveszetten sarkantyuzván, ez futás helyett csak toporzékol. Ocskay pisztolyt és karabélyt rántott elő, de ez nem volt megtöltve. Jávorka kardjával csapást mért Ocskay fejére, mit azonban Ocskay fölfogott, úgy, hogy a kard vasa csak arczán és orrán ejtett mély sebet. Még egy vágás és egy csákány-csapás és Ocskay le volt

fegyverezve, és két lovászával együtt elfogva. Jávorka Ocskayt sbeit bekötve, Ujvár felé indult Pöstyéne, Bankán, Radosnyán át . . .

Ocskay utközben Jávorkát és társait gazdag ígéretekkel rá akarta bírni, hagyják el urukat és partoljanak át a császárhoz. Falra borsót hányt. Radosnyától kezdve már erős német helyőrségek voltak. Ezeket azonban kuruczaink ügyesen kikerülve, január 2-án délután 2 órakor megérkeztek Ujvárhoz. Január 3. kihirdette a hadi törvényszék elnöke az ítéletet, melynél fogva Ocskaynak mint hazája s nemzete árulójának karóba kellett volna huzatnia. Csajághy főparancsnok, Ocskay Sándor alezredes s László fivérének kérésére, megváltoztatta az ítéletet és László lefejeztetve feje egy bástyára tüzetelt.

A másik, a családi hagyományon alapuló életrajz mintha mentegetni akarná a kurucz kalandort. E szerint Ocskay László Ocskón, 1685-ben született, Thököly seregében kezdte a katonáskodást s mint ilyen vette nőül Bihar megyében léte alatt Tisza Ilonát. További kalandjairól ez az életrajz is tud; azzal a különbséggel, hogy fülét nem a hóhér vágta le, hanem sógora, Tisza, a kit aztán párbajban meg is ölt. Az árulást a családi hagyomány szerint »a nemzeti párt tulzó követelése, az ónodi gyűlés viszályai, Bercsényi hatalmaskodása és Nyitra megyének azon határozata okozták, hogy a megye a király hűségére visszatér.«

A család, épp úgy mint Herczeg, menti tehát az árulást s ezért 1749-ben azon a he-

Ugyanez áll a községszükséglet fedezetére is. A mi községbányáink képesek a versenyt az angol brikket közzénnel kiállani s egy kis fejlesztéssel az egész szükségletet is Magyarország fedezhetné. Tagadja, hogy az Adria ráfizetne erre a szerződésre. A miniszter elővizsgálatból csak egyes részeit olvasta fel a vagyonskimutatásnak.

Kimutatja, hogy az Adria társaság az adómentesség folytán újabb 400,000 korona subvenciót élvez.

Adómentesség.

A delegáció szokásához híven ez évben is újabb terheket ró az országra, mely az adóemelkedést vonja maga után, s az Adria 20 évre lesz kivonva az adó terhek alól.

Kérdi szótól, kié a magyar államvasut, kié a díósgyőri vasgyár? azt látjuk ez az állam tulajdona s ez mint állami tulajdon mégis adóköteles; — csak az Adria nem fog adót sohasem fizetni. — Ilyen állapotok között kérde, mi történjék a szerződéssel?

(Zaj a baloldalon, balközépen: Visszavonni vonják vissza a szerződést.)

Fichler Győző: Azt hiszi, ha a ház el sem fogadja, még ma e törvény javaslatot, ugys el vagyunk látva az Adriától még 10 évig. (Elénk helyeslés balfelől, balközépen, szónokot számosan üdvözlők.)

Szünet után

Hajózási monopólium.

Major Ferenc: E szerződésnek idő előtti meghosszabbítása az országra csak káros lehet, mert a magyar hajózás 10 évre való megakasztása képtelené tesz bennünket, hogy a nyugat felé fejlődésünk, kizárja hajózásunk egészséges verseny-fejlődését.

Az Adria eme szerződéséből kifolyólag monopolizálni fogja az egész nyugatot s hatalmába fogja adni Fiume egész szabad hajózását. Csodálja a minisztert, hogy daczára a két felszólaló kormányparti képviselő kifogásainak a hajójáratok subventionálását illetőleg, oly ridegen ragaszkodik a szerződés kényes passzusához.

Hosszasan polemizál a miniszterrel, kimutatja, hogy a szerződésből Magyarországnak csak kára lehet, sőt kárára lesz a szerződés a külfölddel való viszonyunknak is.

Szólásra még feliratkoztak a »Csim« tételénél: **Rakovszky István** és **Meszlényi Pál**.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Ilyen, a hol Jávorka emberei Ocskayt elfogták, Mária-szobrot emeltek. Ez a szobor ma is áll az országot mellett. A kivégzett áruónak teste Érsekújvárt egy kápolnában tétetett örök nyugalomra, a hol a család kétszer is új koporsóba helyeztette.

Ocskay Lászlónak neje a biharmegyei származású Tisza Ilona volt, a kitél egy fia maradt: János. De nem ő volt hívatva az Ocskay család fenntartására. Ocskay Jánosnak és nejeének, Nevedy Juhának már csak két fia született, Ignác és Károly s mind a kettő gyermektelenül halt el. Az áruónak nincsenek ma már élő maradékai.

De azért Ocskay László felesége, Tisza Ilona tartotta fenn az Ocskay-család idősebbik ágát. Ferje kivégzetése után László unokaöccséhez, Sándorhoz ment nőül s ebből a házasságból nyerte máig tartó folytatását az Ocskay család idősebbik ága.

Ezek a történelem tudósításai a mostanában annyit emlegetett híres kurucz vezérről, Ocskay Lászlóról.

Megismertük szereplését a történelemben, ismerjük meg már most az irodalomban is, különösen pedig Herczeg Ferenc színművében: az Ocskay brigadérosban.

(V. ge köv.)

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 21. Gyorsírók matinéja.
Április 27. A tanítók segélyegyletének közgyűlése d. u. fél 5 órakor.

* **Bérmálás Nagy-Váradon.** Dr. Schlauch Lőrincz, bibornok-püspök Ö Eminentiaja értesítette a váradí lelkész-kedő papságot, hogy a f. évben **Pünkösdi** ünnepén, május hó 26-án bérmálást fog tartani székesegyházában. **Denes** János tb. kanonok, kerületi esperes tegnap délután értekezletre hívta össze lelkész-lársait és az iskolai hitelemzőket s az értekezleten megbeszéltek a teendőket, hogy a bérmálásra való előkészületeket illetőleg egyöntetűleg járjanak el. Nagyváradon minden harmadik évben szokott bérmálást tartani a püspök, de a városunkban lévő sok iskola és nevelőintézet miatt így is nagyon összegyűlnek a bérmálandók. A bérmálást, ha csak egészségi állapota engedi, maga a bibornok Ö Eminentiaja fogja végezni, kinek e fáradságos funkciójában **Belopotcsky** Kálmán tabori püspök fog segíteni. A bérmálást vasárnap fogják hivatalosan kihirdetni a szószékről.

* **A város vilagitása.** Nagyvárad város közvilágításának ellátására megtartott pályázatnál tudvalevőleg több ajánlat érkezett be s ezeket tanulmányozza most **Hollós** József műszaki tanácsos, kr. főmérnök. Mint halljuk, a kiváló szakember még e hó folyamán befejezi a pályázatok tanulmányozását s elkészíti jelentését a városhoz és így mi sem áll utjában, hogy június 15-én a város a gázgyárak felmondja a szerződést.

* **Az őszi hadgyakorlatok.** Az őszi nagy hadgyakorlatok szeptember 10-étől 18-áig lesznek a Duna-Dráva szögén. A hadgyakorlatok fővezetősége az első napokban **D. Miholjácson**, gróf **Majláth** kastélyában, az utolsó napokban **Görcsönyben**, Pécs mellett, **Benyovszky** László földbirtokos kastélyában tartja főhadiszállását. A fővezetőség már 8-án, ő felesége 10-én érkezik Miholjácra. A hadgyakorlatokon a zágrábi 13. és az imsbukki 14. hadtestek és a pozsonyi 5. hadtest egyes csapattestei vesznek részt. Érdekes, hogy a gyakorlatokon három honvédhadosztály is szerepelni fog. A nagy hadgyakorlatok előtt Veszprémmegyében ugyancsak a legfőbb hadur előtt éles tültényekkel próbálást rendeznek az ágyakkal.

* **Király és zeneszerző.** Római lapokban olvassuk, hogy az olasz király a napokban hosszabbban értekezett **Mascagnival** a katonai zenekarok alapos reformálása és új indulók megírása tárgyában. A király Mascagni tanácsára elhatározta, hogy a hadseregnek a dob ezentul az eddiginél nagyobb mérvben alkalmazassék.

* **A képviselőválasztók száma Budapesten.** A fővárosi központi választmány elkészült a választók összerolásával. Az összeszámitás eredményeként jelentik, hogy a választók száma a jövő évre 2873 választóval lesz több, mint 1901. évre volt.

* **A humberg netovábbja Nagyváradon.** A Barnum és Bailey látványosság, mint már irtuk, május hó 19-én érkezik Nagyváradra. A város által engedélyezett reklám-falakat már felállították és pedig négy helyen: a Stark-iskola mellett, az Andrányi-túzzel szemben, a vasútállomás előtt és Kolozsvári-utczán. A reklám kocsija is pár nap alatt megérkezik s körutazást tesz a városban.

* **Taliani nunczius Budapesten.** Bécsből jelentik telefonon: **Taliani** nunczius **Budapestre** utazik, hogy jelen legyen az udvari bálon és **Skrbenszky** báró és **Pucina** kardinálisok birétumának föltételénél. A nunczius azután több magyar püspököt meg fog látogatni és legelőbbsen a **pécsi** püspökhöz utazik.

* **Közeledik a fürdő szezon.** A tavasz beköszöntével élénkebb élet van a közeli fürdőkben is már. Rendeznek, tataroznak, díszítenek, szóval készülnek a fürdő szezonra, a mely néhány nap múlva, május 1-én beköszönt. Ugy a Félix, mint a Szent László (Püspök fürdőben több féle újítást is eszközölnek a közönség kényelmére.

* **Gyorsírók hangversenye.** **Érdekes hangverseny** lesz a vasárnap ünnepélyen, melyet a **nagyváradí Gabelsberger-Markovits gyorsíró egylet** rendez. Városunk előkelő díletánsai s a Szigligeti-Színház bájos primadonnája, **Székelly** Irén fognak a hangversenyen közreműködni mint már arról megemlékeztünk. A rendezőség ezuton hívja fel a nagyérdemű közönség figyelmét, hogy a jegyek váltásáról idejekorán gondoskodjanak. 1 koronás jegyek minden előkelő üzletben, 2 koronás jegyek azonban csakis az egyesület pénztárnokánál **Löwenstein Zsigmond-nál** (N.-Teleki-utca) válthatók.

* **Két számár meg két legény.** Egy esti lapban olvassuk ezt az épületes történetet: Egy jóképű parasztember látogatott el hozzánk. Dunavecseről jött föl valami ügyes-bajos dolgában a fővárosba.

— Van-e valami ujság Dunavecserén? — kérdeztük tőle.

— Van! — feleli a paraszt. — A főszolgabíró elcsapta a község kanászáét.

— Ez elég nevezetes ujság, — szólunk. — Hát aztán miért csapta el?

— Mert nem volt neki két számara.

— Hogy-hogy? — kérdezzük tovább.

— Nagy sora van annak, tekintetes uram, — mondja a paraszt.

— Csak mondja el, — biztatjuk.

— Hát úgy áll a dolog, — meséli aztán, — hogy nálunk Dunavecserén a kanász nemcsak a farkát őrzi, hanem a gulyát is. Vegyes nálunk a jószág, tetszik tudni. Az ilyen állapotra rendel az új törvény (a mezőrendőrségről szóló), hogy a vegyes kanász két szamarat köteles tartani, aki rendbe fogja a jószágot. Mert tetszik tudni, egy számár rendben tartja a farkát, egy meg a gulyát. Mivel pedig a mi kanászuunknak ilyen két törvényes számara nem volt, azért hát elcsapta őt a főszolgabíró, a törvény rendelése szerint

— No, nincs tovább?

— De bizony tovább van, — folytatja emberünk. — A kanász megfeleltette az elcsapást az alispánhoz. Elmondta a főlebbező folyamodványában, hogy azért nem tart szamarat, mert van neki két felnött derék fia, az is tudja ugy rendben tartani a jószágot, mint a számár. De hiába okoskodott, az alispán megerősítette a főszolgabíró határozatát. A törvény szamarat rendel a rend fentartására, ennél fogva számárnak kell lennie, hogy rend legyen. S a két legény meg két számár közt mégis csak van valami különbség, ha nem is éppen sok...

* **Szentek statisztikája.** Egy trieszti ujság statisztikát közöl a katolikus egyházban 1500 óta kolonizált szentekről és boldogokról. Az újkori szentek és boldogok az egyes nemzetek közt így oszlanak meg:

Olaszországban	28 szent, 48 boldog.
Spanyolországban	17 » 49 »
Portugáliában	1 » 36 »
Franciaországban	6 » 8 »
Hollandiában	12 » 1 »
Belgiumban	4 » 1 »
Lengyelországban	1 » 1 »
Németországban	2 » 2 »

Magyarországon 1500 óta nem akadt egy szent sem; ellenben boldoggá avattak néhány jezsuitát, a kiket a protestánsok Kassán halálra kínoztak.

* **Előléptetések a nagyváradi posta és távirda hivatalban.** A tegnapi hivatalos lap hozza a posta- és távirda hivatalnokok előléptetéseit. Nagyváradon a következők léptek elő: *Gerő Ármán, Mészáros József és Isáák István* posta és távirda főtisztekké, a IX-ik fizetési fokozatba, *Papp Ábrahám* tiszte a X. fizetési fokozatba, *Bereczky László és B. Nagy Imre* altisztekké.

* **Pályázat albirói állásra.** A nagyváradi törvényszék elnöke pályázatot hirdet a felügyelete alatt álló Nagyvárad városi kir. járás-bíróságánál, berendelés folytán megüresült albirói állásra. Pályázatok két hét alatt nyújthatók be.

* **A bánatpénzek visszaadása.** Azok az iparosok, akik közmunkákra pályáznak, esztendő óta keservesen panaszkodnak, hogy bánatpénzeiket igen nehezen s csak hosszú idő múltán kapják vissza. A nagyobbára nem vagyonos emberek az állam vagy város pénztárában heverő pénzük után nemcsak kamatot nem kapnak, de még téltenségre is kényserítetnek, mert a míg bánatpénzeiket vissza nem kapják; addig újabb pályázatban nem vehetnek részt. Ilyen körülmények között a kis tőkével dolgozó iparosok a közmunkák elnyeréséért nem igen törik magukat s azokat a gazdag vállalkozók kaparintják meg, a kik a pénzükéért várhatnak. E bajok orvoslása czéljából a kereskedelmi miniszter most körrendeletet adott ki, amelyben meghagyja, hogy a közmunkák kiírására és odaítélésére vonatkozó ügyeket soron kívül tárgyalják s azoknak, a kiknek ajánlatát el nem fogadták, a bánatpénzt a versenytárgyalás megtartásától számított legkésőbb négy hét alatt visszaadják.

* **Tudós és politikus.** Párisból jelentik, hogy *Bronardel* hírneves tanár, az orvosi kar dékánja lemondott állásáról, azzal az indoklással, hogy a kormány az általa ajánlott nácionalista jelölteket mellőzve, Dreyfus-párti tanárokat nevezett ki, a kikkel ő nem tud megélni.

* **Czirjék Emil az örültek házában.** A napokban szállították be a biharmegyei kórházba a közveszélyes elmebetegét. Azóta minden éjjel olyan jelenetek játszódnak le a kórház falai között, melyek nemcsak a súlyos betegek, hanem a környékbeli lakosok nyugalmát is megzavarják. Czirjéket a helyett, hogy Budapestre szállították volna fel, egy oly czellában (utczára nyíló) tették, hogy tegnapelőtt éjjel kiszabadult. Ordítva rohant végig a folyósóra s minden ablakot betört. A betegeket fojtogatni s ütlegelni kezdte s az ápolók csak akkor mutatkoztak, mikor már a csendesebb elmebetegek lefojták a dühöngőt. *Tegnap éjjel ugyanez a jelenet ismétlődött.* Az utczán járókelők szidalmával, lenyegetéseivel rémítgette s hozzá még czellája a legsúlyosabb szívbeteg, tifuszosok és mellbetegek felett van. Ohajtandónak tartanánk, ha segítve lenne ez állapot, vagy ha a kórházban megfelelő czella nincs, szállítsák fel a közveszélyes elmebetegét Budapestre.

* **A francia Rotschild-czég likvidálása.** Szenzációs hírt colportáltak tegnap délelőtt a budapesti tőzsdén. Azt beszélték, hogy a frankfurti Rotschild-czég likvidál. Ez az érdekes új-ság, a melyet a reggeli órákban Budapesten mindenki közzahírnek tartott, igaznak bizonyult. Bécsi tőzsditőnk telefonjelentése szerint ugyanis a frankfurti Rotschild-czég csakugyan feloszlik.

* **Magyar név.** Kiskoru *Kohn Ferencz* nagyváradi illetőségű ugyaniteni lakos vezetéknévének *Korda*-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

* **Báró Gerliczy Félixné jobban van.** Mint örömmel értesülünk, báró Gerliczy Félixné állapotában jelentékeny javulás állott be. Az örvendetes fordulat azt a reményt adta orvosainak, hogy rövid idő múlva visszatér a báróné egészsége.

* **Bajuszos csecsemő.** Minden Baraunnak a figyelmére érdemes dologról ír a *Bosnjak* című lap. E szerint Otoka helységben van egy csecsemő, akit vajmi feltűnően különböztet meg egy ivású társaitól, hogy felső ajakán jól kifejlődött, vastag bajusz ékeskedik. A bajuszos csecsemő Okies Smajo parasztembernek a gyermeke és már születésekor kis bajusszal jött a világra. Ez a szerény kezdet azóta úgy kifejlődött, hogy most bármely legény megirigyelheti szép bajuszáért.

* **Magyarország választói.** Nyilvánosságra került Magyarország képviselőválasztóinak statisztikája, a mely a következő érdekes adatokat tünteti föl:

Nemzetiség szerint az ország 960.000 választója közül hozzávetőleg számítva 587.000 magyar, 115.000 német és szász, 105.000 román, 87.000 tót, 47.000 szerb, sokác, bunyevác, horvát, 16.000 rutén, 1600 vend, 1400 olasz. Foglalkozás szerint 414.000 választó a földje, telke vagy háza után, 146.000 kisiparos és ipari alkalmazott az ipara után, 168.000 megyei vagy városi tisztviselő vagy alkalmazott, 72.000 kereskedő, gyáros, tőkepénzes, 37.000 független állású (ügyvéd, orvos stb.) polgár bir szavazati joggal.

* **Pályázat a honvéd hadapród iskolákba.** A honvédelmi miniszter pályázatot hirdet a honvéd hadapród iskolák I. évfolyamán 1901/1902. tanév kezdetén betöltendő helyekre. A nagyváradi hadapród iskolába száz ifju fog felvételt. Ugy a fizetéses, valamint az alapítványos helyekre a felvételi kérvények közvetlenül a hadapród iskola parancsnokságának nyújtandók be. Az alapítványos helyek között az idén Nagyvárad th. joggal felruházott város két, *Biharmegye* pedig egy helylyel szerepel. A folyamodványok 1901. évi augusztus hó 1-ig nyújtandók be.

* **Kürtött család.** Véres gyilkosságnak jött nyomára a bácskai csendőrség a napokban s a megejtett nyomozásnak meg volt az a kívánt eredménye, hogy a gyilkosságnak két elvetemedett tettese kézre került. Huszka Bálint a kutas szállásokon birt házat és földet, családjával állandóan itt is lakott. Huszka vagyonos ember volt, mindamellett nagyon takarékosan élt és gazdasági dolgokat is nagy részben maga végzett, csupán egy béres legényt tartott a háznál. Sipos Balázs szolgalegény már két évig állott Huszáék szolgálatában, de az utóbbi időben annyira elhanyagolta a dolgát, hogy Huszka kénytelen volt őt a napokban elzavarni a háztól s a még bent maradt pár forint bérét is visszatartotta. Sipos Balázs, hogy a gazdájától eltávozott, szüleit akarta felkeresni Hegyesen. Utközben betért a kutas csárdába, a hol véletlenül találkozott testvérbátyjával, a ki több társával nádat vágott ott a csárda közelében. Sipos elpanaszolta bátyjának, hogy gazdája elzavarta és hogy még a bérét is visszatartotta. Este felé, a mikor az idősebb Sipos a dolgát befejezte, a két testvér elindult a csárdából Huszka szállására, hogy a visszatartott bért követeljék. Este 7 óra tájban értek a szállásra, a mikor Huszka együtt ült családjával a szobában. A két Sipos és Huszka között a visszatartott bér miatt csakhamar heves szóváltás támadt, miközben az egyik Sipos a magával vitt nádvágóval úgy fejbe ütötte Huszákat, hogy az rögtön felfordult a székéről. Huszákné erre segítségért kiabált, mire őt is leütötték és megfojtották. A két gyilkos ezután megfojtotta még a Huszáék két kis gyermekét is, egy öt éves és egy hét éves fiút, nehogy árulójuk legyen, azután magukhoz vették a háznál talált 490 korona készpénzt s eltávoztak. A gyilkosságot csak másnap fedezték föl a szomszédok s ezek értesítették a csendőrséget, mely most már kézrekerítette a két gyilkost.

* **Örlei Kálmán ellenjelöltje.** A jól értesült Politikai Értesítőnek *»Tiszák mandátuma«* czimű közölt hírének egy részére ismét ráczáfolhatunk. Azt írja a nevezett köznyomatos, hogy Örleinek nem lesz ellenjelöltje. Ma vetjük az értesítést, hogy Margittán az ellenzék erősen szervezkedik. Már meg is állapodtak a jelölt személyében, ki a jövő hónapban le is rándul a választók közzé. A jelölt *Zalussy* Arpád budapesti ügyvéd s 48-as párti programmal bont zászlót Örlei Kálmán ellen s e kerület egyike lesz azoknak, melyekben leg-erősebb küzdelemre lehet kilátás.

* **Szerencsétlenség a templomban.** Énekpróbát tartott tegnapelőtt délután a berlini római katolikus Szent Mihály-templomban a gyermekkorús. És próbaközben — még nem tudták kideríteni, hogyan — robbanás történt. A baloldali torony keresztboltozata és tetőzete légherőpült, az összes ablakok összezúzódtak és az orgona hátsó része teljesen szétrombolódott. A robbanás abban a pillanatban történt, mikor a Sándor-ezred egyik katonája, aki az orgona mellé volt kirendelve, rálépett a fujtóra. Két fiu meg egy leányka súlyosan megsérült, de hogy hány gyermeknek esett kisebb baja, azt még nem tudják. A katona súlyos sebe ellenére azon a keskeny lépcsőn, amely az orgonához vezet, a templom bejáratához rohant, ahol közvetlenül a robbanás után megalták. A robbanás okát nem tudják. Gázrobbanás nem történt, mert a vezetékek és a gázcsapok érintetlenek voltak. A tűzoltóság munkálatait egyelőre beszüntették, hogy a vizsgálatot meg ne hiúsítsák. A megsérült katonát a kórházba vitték.

* **Tanítók gyűlése.** A községi tanítók segély egyesületének tegnap d. u. 4 órára hirdetett közgyűlését a tagok részvétlensége miatt nem volt megtartható. A legközelebbi közgyűlés április 17-én délután fél 5 órakor fog megtartatni.

* **Antiszemita tüntetés Bécsben.** Valóságos miniatűr-forradalomra fejlődött az az utcai tüntetés, a mely tegnap éjjel 10 órakor kezdődött az osztrák főváros utczáin. Bécsi tudósítók jelentése szerint Bécs egyik legnépesebb helyén, a Ringen több ezerre menő tömeg verődött össze, a mely botokkal, fűtköcsökkel felszerelve, kiabált nagy meghotránkozására a járókelőknek. Antiszemita jelszavakkal dobálóztak, zsidó-ellenes hecczdarokat énekeltek, bevették pár békés polgár lakásának ablakait.

— Eljen Lueger!
— Le a zsidókkal!
— Vesszenek a semiták!

Ilyen kiáltások voltak hallhatók a zavar-gók tömegéből. A tüntetők 11 óra körül a Deutsches Volkstheater elé vonultak, de mikorra a színház elé értek, már vége volt az előadásnak.

* **Rablógyilkos katona.** Özveggy *Bős Gyuláné* Karáusebes város egyik leggazdagabb uriaszszonyát tegnapelőtt este meggyilkolták és kirabolták. Az urnő egyedül lakott a lugosi erdőben. Csupán egy nőcselédet tartott, kinek *Popesku* Avram nevű közös hadseregbeli katonával volt viszonya. A katona rendszeren eljárt esténként Bősné házához, a hol Jurga Anna cselédeleány vacsorával fogadta. Tegnapelőtt Bősné elküldte a cselédet valahova. E közben oda ért Popesku Avron is s mivel a leányt nem találta otthon, leült a konyhába. Bősné, a mint észrevette a katonát, kiparancsolta a konyhából. A katona erre olyan dühbe jött, hogy kirántotta az oldalfegyverét s azzal az urnőre rontott. Bősné menekülni akart a szobába, de Popesku utána ugrott és sziven szurta a szerencsétlen nőt. A gyilkosság elkövetése után a gyilkos föltörte a kőszekrényeket s az ott talált ékszereket és készpénzt magához véve, mielőtt a szeretője visszatért volna, eltávozott. Mikor Jung Anna cselédeleány visszatért, urnőjét már halva találta. Rögtön a rendőrségre futott, mely a helyszíni szemle alkalmával egy katonaköpeny gombot talált a felszakított szekrények mellett s ez lett árulója Popeskunak, kit még az éjjel elfogtak s az elrabolt pénzt és ékszereket is megtalálták nála.

IRODALOM.

A »Népnevelési Közlöny« legújabb száma is változatos, élénk tartalommal jelent meg. A lap élén *Gramma* Döme közöl megismerésre méltó sorokat a biharvármegyei tanítók »Otthona« érdekében. A tárczában Veritas Egy iskolai ünnepélyről elmélkedik s fejtegeti az okát, hogy miért nem volt elég számú közönség a polgári leányiskola ápril 11-iki ünnepélyén. Iskolai és egyleti élet, lapszemle, irodalom stb. rovatok hoznak még érdekes közleményeket.

Igazságszolgáltatás.

A sár- és kavics ügye a kir. Curian. Három év óta huzódik a sár- és kavics szállításhoz Nagyvárad városa kárára elkövetett csalás ügye az igazságszolgáltatás kezében. Tudvalevőleg a kir. tábla helybenhagyta a törvényszék azon ítéletét, amelylyel csupán *Csepely Zsigmond* utkaparót ítélte el, míg *Munk Jakab* vállalkozót és *Deák József* utmestert felmentette. Mint értesülünk, már a kir. Curia is döntött s a kir. Tábla ítéletét helybenhagyta.

A családi bank.

A fővárosban megjelenő Takarékpénztári Közlöny című közgazdasági és pénzügyi szaklap 1900. évi május 25-ikén megjelent számában »A nagykereskedelmi és iparbank üzemei« címen egy közlemény látott napvilágot, amelyben a cikkíró azt állította a nevezett pénztárszervezetről, hogy az egy családi bank, mert egész összetétele és működésének alapja azt mutatja, hogy egy család gazdag jövedelmi forrásaként szolgáljon. A bank vezetése olyan családnak a kezébe van letéve, amely a bankot családi vagyonnak tekinti s így arra törekszik, hogy a bank haszna észrevétlenül a család zsebébe vándoroljon.

Mert hogy ez így van, mutatja az igazgatóságok szervezete. A volt igazgató visszalépett, hogy fia lehessen az igazgató, annak nagybátyja társigazgató. A társigazgatónak fia igazgatósági tag, az egyik veje igazgatósági tag, a másik pedig intézeti ügyész. Mindezek czéggjegyzési jogosultsággal is bírnak és igazgatósági határozatot hoznak ellenőrzés nélkül, mert az intézet főkönyvelője is közeli rokona az igazgatónak. A bank 450.000 koronás tasnádi birtokot követelése fejében kénytelen volt átvenni, amelynek kezelője az igazgatónak testvére és így nagyon sűrűn megesik, hogy a bank birtokán a jég a termést teljesen tönkreszti természetesen a családnak az előnyére.

A cikk ezzel végződik:

»Egyelőre tájékozásul ennyit, a jövő számban következnek a részletek.«

A megtámadott bank igazgatósága azonban nem volt már kíváncsi a részletekre, ezen első közlemény alapján rágalmozás miatt sajtópert indított dr. Adler Adolf intézeti ügyész, ügyvéd által a nevezett lap illetve a cikk írója ellen.

A vizsgálat során a felelősséget Wechsler Gyula laptulajdonos és szerkesztő vállalta el, akit a törvényszék *Berger Armin* igazgatósági elnök földbirtokos, továbbá dr. Kovács Dezső ügyvéd, Domahidy Elemér főszolgabíró, dr. Czukor Lajos orvos, Kaufmann Jenő vezérigazgató, Kaufmann Márton földbirtokos, Kaufmann Adolf műzömalomtulajdonos, Papp Béla dr. ügyvéd és dr. Aron Sándor orvos igazgatósági tagok vádirata folytán vád alá is helyezte rágalmozás vétsége címén.

Tegnap tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntető törvényszék esküdtszék tagjainak kisorsolása előtt konstatálta az elnök, hogy a magánpanaszos igazgatósági tagok közül négyen jelentek meg személyesen a tárgyaláson

jogi képviselőjükkal dr. Adler Adolf ügyvéddel. A vádlottat dr. Klein Rezső ügyvéd védte.

A vádirat felolvasása után elnök a vádlottat hallgatta ki, aki elismerte a cikk szerzőségét s tartalmának valóságát kész tanúkkal igazolni.

Dr. Klein Rezső védő kéri konstatálni a czéggjegyzési iratokból s egyéb okmányokból, hogy a Kaufmann család négy tagja benne van az igazgatóságban, az ötödik tagja a családnak intézeti ügyész. Konstatálni kéri, hogy az 1898. évi mérlegben kimutatott tiszta jövedelem egynegyedrészre azaz 25%-a az igazgatóság s így a Kaufmann-család tagjai között osztott szét mint megszavazott tiszteletdíj. Igazolni kéri, hogy a bank 1000 drb. kibocsátott részvénye közül a Kaufmann-család negyvenöt tagjának 438 darab van a birtokában.

Dr. Adler Adolf erkölcsi tanukat kért kihallgattatni feleire nézve.

A törvényszék rövid tanácskozás után helyt adott a bizonyítási eljárásnak, mire aztán a tanúk kihallgatása vette kezdetét.

A tárgyalás folyik.

SZINHAZ.

NETI MŰSOR.

Péntek: Ocskay brigadéros.

Szombat: Ocskay brigadéros.

Vasárnap:) d. u. Próbaházasság.

) este: Ocskay brigadéros.

Boszorkányvár.

A társulat újjászervezése egy dologban határozott haladást jelent: az operett-előadások terén. S valljuk meg az igazat: ma a vidéki főleg pedig a nagyvárad közönség legfőbbképpen az operettért lelkesedik. Ha ebben kielégítést adnak neki, könnyebben megbocsátja a többi műfajnál nyilvánuló kisebb hiányokat.

Nem tévedünk, ha a tegnapi előadást az idei legsikerültebb esték közé sorozzuk. Kissé hosszúra nyúlt ugyan s itt-ott holmi csöndes vélekedések is voltak hallhatók ama bölcsesség felől, hogy az előadások kezdetét egy félórival hátrább tolták; 11 órakor lett vége az előadásnak, de senki sem panaszkodott miatta. Az egész este igazi műélvezetet nyújtott, a minőben ritkán van részünk.

Kövessünk el a műélvezet elismerésénél udvariatlanságot az igazság kedvéért. Hagyjuk utóbbra a hölgyeket s emeljük ki első sorban *Pintér Imrét*. Eltekintve attól, hogy hibátlanul, szépen énekelt, játéka tele volt kedves ötletességgel, eredetiséggel. András bojtárt csaknem utólréhetetlen természetességgel játszotta; minden mozdulata, szava derűtséget kellett. De a miért különösen kiemeljük, az ismét a mesteri rendezés. Hatásos, szíves, változatos csoportozatokat különösen a harmadik felvonásban alkithatott; itt a két csinos tánczosnő csoportozata s a végjelénet volt leleményesen összeállítva. Kapott érte tapsokat bőven.

Az énekekben legnagyobb sikere természetesen *Székely Irénnek* volt (Coralie). Hatalmas, nagyterjedelmű és bővülően tiszta hangjával a 3-ik felvonásban valósággal uralkodott. Itt előforduló nagy áriájával valósággal lázba hozta a közönséget, mely háromszor egymásután énekeltette el a magas fekvésű, nehezebb énekszámot, amely minden ismétlésben szebben sikerült.

Nevezetes sikere volt *Amon Margitnak* (Verus) is. A színház új karmestere, *Várady Aladár* írt egy ügyes *Discretio*-kuplét. Ezt adta elő *Amon* utólréhetetlen kedves pajzánsággal,

ugy hogy ki nem fogyott a közönség a tapsokból, melyek egyformán szóltak a szerzőnek s bájos előadónak. Egyebütt sem tévesztette hatását ügyes éneke és sikkes játéka.

Szép szerepe volt *Perényinek* (Józi) s igyekezett is neki megfelelni. Nem az ő hibája, ha igyekecsét nem koronázta siker. Egy helyen azonban elismeréssel kell az ő énekét is kiemelnünk: a 3-ik felvonásban *Pintérrel* énekelt duettjét.

Székely Anna Lányi Edith helyett lépett fel. Kár volt. A milyen kiváló ő operában, annyira sehogy sem való könnyedebb menettű műfajokban. Ismételjük: kár az ilyen kísérletekért, nagy kár.

Kisebb szerepekben ügyes volt *Nyárai, Bognár, Bérczi, Füredi*.

A zenekar lehetett volna jobb és figyelmezebb is. De bizonytalan volt az énekkar. Vannak az új női tagok közül néhányan, a kik igazi nyereséget képeznek. Csinosak s jó a hangjuk.

A férfiak közül ismét kivált *Vank*, néhol igen nagyon is pazarul bánt erős hangjával.

K. A.

Miss Mary Halton újabb vendégszereplése. Miss Halton, a világjáró angol primadonna május elején újból vendégszerepleni fog a Szigligeti-színházban. A miss a *Gésák Mimózáját* játsza, egy estén pedig a *Kis-szökevény* czimszerepében fog fellépni.

Az Ocskay brigadéros bemutatója.

Hosszabb, kiválóan gondos készülődés után ma, pénteken mutatják be színházunkban *Herczegh Ferencz* dicsőséges darabját, az *Ocskay brigadéros*, amely szerző az ország minden színpadán mostanában aratja szebbnél-szebb sikereit. Somogyi direktor igazán nagy gondot fordított arra és semmi áldozatot nem sajnált, hogy a darab a legszebb, s szigorúan korhű kiállításban kerüljön a színház közönsége elé. Hihetőleg nemcsak a színpad külső díszje hoz kedves meglepetéseket, de nyilván nagy sikert ígér maga az előadás is, melyben a drámai személyzet java erői vesznek részt. Somogyi Károly igazgatóval együtt az összes szereplők lelkes ambícióval és szeretettel készültek a nevezetes darabra, mely bizonyára sokáig fogja uralni a Szigligeti-Színház műsorát. Az *Ocskay brigadéros* főszerepeit, mint már említettük: Somogyi (Ocskay), E. Kovács Mariska (Tisza Ilona), Szohner Olga (Jutka), Szarvasi (Szörényi), Pintérné (Dili), Peterdy (Ozeróczy), Pintér (Tariacs), Bognár (Pyber), Bérczi (a palóc), Nyáray (a kamarás). Erdélyi (Ocskay Sándor) játssza. A bemutató főpróbája ma, pénteken reggel 9 órakor lesz a sajtó képviselői és a színiügyi bizottság tagjai jelenlétében. Az *Ocskay brigadéros* szombaton és vasárnap este ismétlik.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a.

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

74

Világos, ő is lemondott sikeréről. Borzasztó teher lesz reá nézve.

Igy gondolkodott *Sibilla*. Az elhibázott pálya, komor és szomorú fájdalomhoz, melyből a hír, művészet örökre eltűnt, járul az égető szűgyen, hogy jötevéje fáradságáért nem aratott dicsőséget. De elhatározta, dolgozni fog, éjjel, nappal, hogy a reá pazarolt tanítási díjat visszapótolja.

Hol, hogyan? Ezen kérdéseket mérlegelte szakadatlan járás közben. Gondolatainak visz-

hangjaként hangzott, midőn Hanna a csendet megtörte.

— Kedves jó kisasszony, ha szabadna egy tanácsot adni, itt volna az idő életünket megváltoztatni. Kipróbálta, hogy nem nekünk való a színház. Nem ehhez született. Engedje át eleinte az életszükségleteknek beszerzését az öreg Hannának, később könnyítsen zeneórák adásával. Sokkal méltóbb és tisztességesebb az a kereset. Jönnék más idők is az én szegény kedves kisasszonyomra.

Ezen jóindulatu beszéd után, mélyen felsóhajtott és kedvenczére nézett.

Kendőjét még jobban magára vonva állt előtte a fiatal leány s könnyősnek látszó hangon válaszolt.

— Tökéletes igazad van, öreg Hannám. Körülbelül ugyanezt gondoltam. Ha nem megy egyféleképpen, megkíséreljük más módon. Tehát mondjunk búcsút a művészetnek, kezdjünk szabni és tanítani, keressünk egy kis várost, hol ily nagyságok mint te és én fényüket hintik, hol a te szabásod s az én hangjegyeim érnek valamit.

— Lelkemből beszél, mondta Hanna meghatva. — Minél kissébb a hely, annál csekélyebb a versenyzés és olcsóbb az élet. Mindenben igaza van kisasszony.

— Semmi sem akadályoz tervünket azonnal érvényesíteni, — folytatta Sibilla határozottan. Csak Gernimo mesterrel beszélem meg. — Ebben a Stante pede elmegyek hozzá!

— Oh, félek nem engedi el, — sóhajtott Hanna. — Oly sokat remélt a kisasszony tehetségéről.

— Légy nyugodt Hanna. Örvideni fog, hogy ily hasznavehetetlen teremtménytől mint Blum Sibilla megszabadulhat.

— Mint mi boldogok leszünk, teljesen függetlenül, bárki jótéteménye nélkül élni, — egészítette ki Hanna.

— Kivéve a tiedet, — mondá Sibilla, — kinek könnyei végig folytak arcán. Mihez kezdenék, ha te is elhagynál?

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Az osztrák képviselőház ülése.

Bécs, ápril 18. (Saját tud. táv.) Az osztrák képviselőházban ma ismét nagy botrány volt.

Ülés elején felolvasták a német nemzeti párt interpellációját azon nyilatkozat ügyében, melyet a trónörökös a kath. Schulverein előtt tett.

Óriási izgalom keletkezett. *Herczog* német radikális citálja a Vaterlandot, mely szerint a trónörökös kijelentte, hogy nagy tetszéssel kíséri a katolikus Schulverein tevékenységét. (Viharostaps a kath. néppárton) mert ismeri, helyesli az egyesület vallási és politikai tevékenységét. (Perczekig tartó taps a néppárton.)

Elnök: A tárgyra inti.

Herczog: A főherczeg határozottan kijelentette, hogy nyilatkozata mindenütt közzétehető, — tehát én is reprodukálhatom. A fekete kamarilla, már egészen hatalmába kerítette a császári ház tagjait.

Körber: Tisztán személyi ügyekben tett kijelentést a főherczeg.

Író: fontolja meg a főherczeg a szavait!!!

Herczog: Ha óvatos volna, nem nyilatkozna oly egylet előtt, mely az alkotmány minden fogalmával ellenkezik.

Óriási vihar keletkezett s botrányos jelenetek következtek. »Tapintatlanság a főherczegtől« kiáltások.

A németek az óriási zsvajban pfuj kiáltásokkal kivonultak a teremből. Az ülést fel kellett függeszteni.

Az új bibornokok felavatása.

Budapest, április 18. (Saját tud. táv.) Rómában ma adta át a pápa az új bibornokoknak a bibornoki kalapokat. Az ünnepies átadási szertartás a vatikán nagytermében ment végbe, a bibornokok, diplomaták, püspökök és meghívottak jelenlétében. A pápát, ki igen jó színben van, megjelenésekor nagy óvációban részesítették. A trónon ülve végezte a szertartást. Szertartás után az új bibornokokat a pápa audiencián fogadta.

Frigyes kir. herczeg Pozsonyban.

Bécs, ápr. 18. Frigyes kir. herczeg ma reggel Pozsonyba utazott, a hová délután Izabella főherczegnő és leányai is követik. (M. T. I.)

Égő mükincesek.

Grác, április 18. (Saj. tud. táv.) Hajnal óta Henrik főherczeg nejének Gassia herczegének kastélya lángban áll. A kastélyban temérdek mükinces és nagy értékű képtárlat van elhelyezve, melynek nagy része már a lángok martaléka lett.

A német trónörökös elutazása.

Bécs, április 18. A német trónörökösnel ma reggel elutazása előtt búcsúszertelgésre megjelent Liechtenstein herczeg főudvarmester és Berzeviczy altábornagy főpánczámester. Késsel fél 8 óra előtt 6 felsége a trónörökösrel kihajtatott az északi vasut fényesen díszített pályaudvarába. Az udvari váróteremben a király és a trónörökös a német nagykövetség tagjaival beszélgettek. Azután a peronra mentek, a hol a trónörökös kezét csókolt a királynak. A király jobbról-balról megcsókolta a trónörökösöt, azután barátságosan elbúcsuzott Deines altábornoktól és a kíséret többi tagjaitól. A trónörökös meleg szavakkal köszönetet mondott Fabini tábornagynak és a diszszolgálatra kirendelt többi uraknak és elbúcsuzott a német nagykövettől és a nagykövetség tagjaitól. Azután a király még egyszer kezét fogott a trónörökösrel, mire ez a szalokocsiba szállt és szalutálva megált a kecsi nyitott ablakánál. A király viszonozta az üdvözlést és addig maradt a peronon, míg a vonat el nem robogott. Azután odament Eulenburg herczeg német nagykövethoz, kezét fogott vele, majd elbúcsuzott a többi jelenlevőktől és visszahajtatott a Burgba. — A német trónörökös tegnap a Burgtheater előadása után a német nagykövetségre ment teára és onnan éjjel fél 12 óraker visszatért a Burgba.

Bécs, ápr. 18. A német trónörökös ma reggel 7 óra 45 perczker udvari különvonattal visszautazott Berlinbe. A pályaudvaron megjelent Eulenburg herczeg német nagykövet a nagykövetség személyzetével és a trónörökös mellé diszszolgálatra kirendelt tisztek.

A marosvásárhelyi választás epilógja.

Budapest, ápril 18. (Saj. tud. táv.) Bernáth főkapitány ellen, a marosvásárhelyi választás ügyében annak idején fegyelmi vizsgálatot indítottak. A vizsgálat kiderítette, hogy a főkapitányt semmi mulasztás nem terheli.

Transzval.

London, április 18. Milner visszahívását a lapok különféleképp kommentálják. Egyes la-

pok azt hiszik, hogy Milner nem fog többé visszatérni Afrikába és más állást fog kapni. A »Daily Mail« szerint Milnert nem azért hívták vissza, mert személye nem volt kedves a búrok előtt — ezzel az angol kormány nem sokat törődik, — hanem azért, mert Kitchenerrel nem tudott megférni. — A háboru végét jelzi az a körülmény is, hogy a kormány a hajóstársaságot értesítette, hogy nem köt újabb szerződéseket csapatszallításokra nézve. (M. T. I.)

A délafrikai kékkönyv.

London, ápr. 18. Tegnap kékkönyvet tettek köze a dél-afrikai háborura vonatkozólag. A kékkönyv azokat a táviratokat foglalja magában, a melyeket a németalföldi kormány a háboru előtt Krüger elnökhez intézett, hogy őt Anglia ajánlatainak elfogadására bírja. A táviratok azt mondják, hogy valaminek a németalföldi kormány, ugy a német is megvan róla győződve, hogy ebben a válságos időben Krügernek minden közeledése a nagyhatalmak valamelyikéhez eredménytelen és a köztársaságokra nézve igen veszedelmes volna. A kékkönyv továbbá Milnernek egy márczius 6-án kelt táviratát közli, a melyben a kormányzó az akkori délafrikai helyzetet ismerteti és azt mondja, hogy az utolsó félév kétségtelenül a hanyatlás korszaka volt ugy anyagi, mint erkölcsi szempontból. Szerencsére az ország nem sokára összeszedheti magát. Nem kell hozzá sok esztendő, hogy a háboru iszonyu pusztításait kivegye. A lejális elemek megegyeztek már a háboru, a mely sokat tönkre tett közülök, de készek addig küzdeni, míg Dél-Afrika elvitathatatlanul örök időkre a brit lobogó uralma alá nem kerül. Mibelyt ez beteljesedik, készek minden faji gyűlöletet félretenni és az ellenség iránt oly előzékenységet tanúsítani, hogy megadhassa magát a márcziusban felajánlott feltételek mellett. Milner kérésére Chamberlain gyarmatügyi miniszter három hónapot meg nem haladó szabadságot adott neki, mielőtt hozzálát a közigazgatás rendezéséhez. (M. T. I.)

Meggyilkolt földbirtokos.

Kolozsvár, ápr. 18. (Saját tud. táv.) Dózsa Domokos ajtoni nagybirtokost és bérlőt az erdőben reggel három óraker álarcosok hátulról megtámadták és agyonverték. Dózsa Kolozsvárra tárgyalásra indult s állítólag peres ellenfelei gyilkolták meg.

Kinai bonyodalom.

Berlin, április 18. Az itteni kormánykörökre kínos benyomást tesz az a hír, hogy a pekingi angol követ külön tárgyalásokat kezdett a kínai udvarral. Az alkudozásokat a nankingi alkirály közvetíti, minthogy az angolok nem bíznak Li-Hung-Csang-lan, aki minden befolyását elvesztette az udvarnál. A német külügyi hivatal e tárgyalás felvilágosításokat kért az angol kormánytól, minthogy nézete szerint az ilyen külön tárgyalások a hatalmak közös akcióját teljesen megbénítják.

Walderssee veszedelme.

Berlin, április 18. A Wolff-ügynökség jelenti Pekingből tegnapi kelettel: A császári palotának az a része, a melyben gróf Walderssee lakik, az aszbesztházzal együtt teljesen leégett. Walderssee maga is nagynehezen menekült meg az által, hogy kiugrott az aszbesztház ablakán. Schwarzhoff tábornoknak nyoma veszett. A tábornok már kimenekült a házból, de azután újra bement és valószínűleg akkor vesztette életét. Mászerencsétlenségekről eddig nem tudnak. A tűz állítólag a távollevő Lauenstein őrnagy la-

kásában támadt. Azt hiszik, hogy a tűz gyújtogatás műve.

Páris, április 18. A Havas-ügynek-nökségnek egy pekingi távirata megerősíti azt a hírt, hogy a császári palotának az a része, a melyben Waldersee és a vezérkar lakott, leégett. A távirat hozzátesszi, hogy a tűz mindent elpusztított és csak a katonai papirokat sikerült megmenteni.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 180.

Idénybél. 176 sz.

Nagyváradon, pénteken, 1901. ápril. 19-én

Ocskay brigadéros.

Történelmi színjáték.

S Z E M E L Y E K :

Ocskay László brigadéros	—	Somogyi Károly
Tisza Ilona	—	E. Kovács Mariska
Tisza Jutka	—	Szohner Olga
Piber, vikárius	—	Bognár János
Ozoróczy, udvarmester	—	Peterdy Sándor
Jávorka Ádám	—	Pataky Béla
Dili, cigányleány	—	P. Szép Olga
A palóc	—	Béreczy Gyula
Udvari kamarás	—	Nyáray Antal
Szörényi, százados kapitány	—	Szarvasi Sándor
Tarics, főhadnagy	—	Pintér Imre
Ocskay Sándor vezérezredes	—	Erdélyi Miklós
Czeglédi vezérezredes	—	Perényi József
Hamza káplár	—	Füredi József
Krupics	—	Rákossy Gáspár
Königsberg gróf vértesskapitány	—	Deésy Alfréd

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnítás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap szombaton, április 20-án

OCSKAY BRIGADÉROS.

KOZGAZDASAG.

A triesti általános biztosító-társaság (Assicurazioni Generali) f. é. április hó 1-én tartott 69 ik közgyűlésén terjesztettek be az 1900. évi mérlegek. Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1900. december 31-én életben volt életbiztosítási tőkeösszegek 525,894.823 korona és 90 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 22,680.434 korona 19 fillérre rúgtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 10,360.434 korona 80 fillérrel 134,500.736 korona 39 fillérre emelkedett.

A tűzbiztosítási ágban a díjbevétel 11,357.800.682 korona biztosítási összeg után 18,641.775 korona 65 fillér volt, miből 7.923.074 korona 12 fillér viszont-biztosításra fordított, úgy, hogy a tiszteletdíjbevétel 10.718.701 korona 53 fillérre rúgott, mely összegből 6,974.287 korona mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át; a díjtartalék tehát a tiszta díjbevétel 65%-át teszi ki. A jövő évben esedékessé váló díjkötelezvények összege 77,309.462 korona 97 fillér.

A szállítmány biztosítási ágban a díjbevétel kitért 6,411.667 korona 25 fillér, mely a viszontbiztosítások levonása után 3,303.342 korona 99 fillérre rúgott. Tiszta díjak és kártartalék címén 2,726.677 korona 64 fillér helyeztetett tartalékba.

Károkkért a társaság 1900-ban 26,931.463 korona 16 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 688.595.391 korona és 06 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 128,644.015,26 korona esik, mely összeget a társaság 186.920 káresetben fizette ki.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 13,754.975 korona 35 fillérre rúgnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 5,250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék, mely a 2,920.985 korona 12 fillér külön tartalék, ugyszintén az évi nyereségből kihasított 458.639 korona 05 fillérrel, 8,348.975 korona 35 fillérre emeltetett fel; továbbá felemlitendő még a 160.000 koronára rúgó kétes követelések tartaléka. Ezekon kívül fennáll még egy 560.000 koronát kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 162,608,919 korona 18 fillérről 173,458.451 korona 60 fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve:

	kor.	fill.
1. Ingatlanok és jelzálog követelések	30,741.137	02
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök	16,283.180	30
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök	2,378.490	50
4. Értékpapírok	110,354.705	67
5. Tárca váltók	1,155.170	32
6. A részvényesek biztosított adósslevelei	7,350.000	—
7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával	5,195.767	79
Összesen	173,458.451	60

Ezen értékből 43 millió korona magyar értékre esik.

A mint a jelentésből látjuk, dr. Laudi Vitalis ur elhalálozása folytán megüresedett vezértitkár helyettes állása Luzzati Gioberti ural töltetett be.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, április 18.

Buza októberre	—	—	—	7 81
Buza áprilisra	—	—	—	7 75
Tenger	—	—	—	5 40
Rozs okt.	—	—	—	6 92

Zab ápr. — — — — — 6 47
Káposzta, repce, aug. — — — — — — —

Értéktőzsde.

Budapest, április 18.

Osztrák hitel	—	—	—	—	721 75
Magyar hitel	—	—	—	—	728 50
Allamvasut	—	—	—	—	690 —
Rimamurányi	—	—	—	—	528 50
Magyar jelzálog	—	—	—	—	466 —
Salgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a Budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. április 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	117 80
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	93 80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,75%	—	—	—	—	121 —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,75%	—	—	—	—	100 50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	117 50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	92 75
talmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	99 60
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	98 50
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	174 50
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	141 —
Osztrák járdék papírban	—	—	—	—	98 15
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	97 50
Osztr. kájjárdék aranyban	—	—	—	—	117 60
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	97 25
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	141 —
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	—	16 80
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	704 —
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	695 50
Párisi vista	—	—	—	—	95 55
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	—	—	—	19 07
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	117 60
London vista	—	—	—	—	240 85
20 márkás arany	—	—	—	—	23 50

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város tanácsa jog- és gazdasági ügyosztályától.

27/1901. g. ü. szám.

Hirdetmény.

A város tulajdonát képező Zöldfa-vendéglő épületben levő 9. számú bolt-helyiség, továbbá a Sztaroveczky-utcai 253. számú házban egy udvari lakás, mely áll 2 szoba, konyha kamara s egyéb szükséges mellékhelyiségekből, a folyó évi május hó 1-től kiadó.

A bérleti feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt tudhatók meg; ajánlatok, melyekhez egy-szersmind a felajánlott bérösszeg 10 %-a is bánatpénz képen csatolandó, e hó 29. napjáig ugyanott adhatók be.

Nagyvárad, 1901. április hó 18-ikán.

Komlóssy József,

jog- és gazdasági tanácsnok.

79-1-8

UJ ÜZLET!

Van szerencsém a közönség becses tudomására hozni, miszerint azon közóhajnak kívántam eleget tenni, hogy a modern követelményeknek s a helyi viszonyoknak megfelelően, Olasz városrészen lakó tisztelt vevőim részére közelebbi és alkalmasabb beszerzési helyet teremtek *Olaszi, Fő-utczán*, Bazar-épületben egy a legmagasabb igényeket is kielégítő

fiók festék-kereskedést

nyitottam melyben főüzletemben eddig levő festék árukon kívül mindennemű műolaj és aquarell festékeket, festő állványokat, műfa égetéshez szükségelt különféle fa diszeket u. m. keztű, türelkőző, ékszer, kulcs, ruhatartókat stb. valamint mű és üveg festészethez alkalmazh különlegességekből tartok nagy raktárt.

Festészeti előmintákat óriási választékban jutányos árban adok t. vevőim részére használatra. Tömeges látogatást kér

tisztelettel

Berkes Bertalan,

Zöldfa-u. 33. sz.

Festék különlegességek raktára

Fő-utca, Bazar-épület.

Triesti általános biztosító-társaság.

KIADÁS

ASSICURAZIONI GENERALI. Nyereség- és veszteség-számla az A. mérleghez. Elemi biztosítási ág (1900)

BEVÉTEL

	korona	fl.	korona	fl.		korona	fl.	korona	fl.
I. Kárfizetések: (beleértve a kárfelvételi költségeket):									
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	6308717	48							
2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	3201157	08	9559884	61					
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbizt. térítvényeit):									
1. Szervezési költségek (a folyó számadással teljesítés fedezetelt)	1798255	29							
2. Juttatások	159425	61							
3. Folyó igazgatási költségek	1064885	39	4455167	59					
4. Adók és illetékek									
III. Leírások és egyéb kiadások:									
1. Leírások kérés követelésekre	12741	01							
2. Könyvszámú Árfolyamvesztésért értékpapírokban	141455	34							
3. Árfolyamvesztés, pénzmenek és külföldi váltókban	31328	48							
4. Juttatás kamat és átutalások a hivatalnokok ellátási pénztárába	98274	91	471664	74					
IV. Tartalék függő károkra:									
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	80852	—							
2. Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbizt. részét	195685	—	2718240	—					
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:									
1. Díjtartalék	6074257	—							
a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbizt. részét	817019	64							
b) Szállítványbizt. lev. a viszontbiztosítók részét	525706	64							
2. Tökésített nyereségtartalék	325000	—							
3. Az értékpap. árfolyam ingadozásának tartaléka	565327	27	13534638	91					
4. Kétes követelések tartaléka	80000	—	116959	98					
VI. Evi üzleti nyereség			31909120	73					
Összesen:									

Nyereség- és veszteség-számla a B. mérleghez. Életbiztosítási ág (1900)

	korona	fl.	korona	fl.		korona	fl.	korona	fl.
I. Esedékek biztosítások és járadékok fizetése:									
1. Halálesemre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	7394284	62							
2. Elézési esetűre szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	1222538	—	8036943	67					
3. Járadékfizetések	37371	05							
II. Fizetések visszavásárlási költségeiért, levonva a viszontbiztosítók részét			2328555	63					
III. Osztalék-fizetések biztosítottaknak			401020	53					
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbizt. térítvényeit):									
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesítés fedezetelt)	1527247	16							
2. Szervezési költségek (jessen törlesztve)	146351	39							
3. Folyó kezelési költségek	48709	59							
4. Belugrás juttatások	132697	19							
5. Orvosi költségek	60596	77	4276712	10					
6. Adók és illetékek									
V. Leírások és egyéb kiadások:									
1. Leírások kérés követelésekre és ingatlanra	2211	45							
2. Értékpapírokban való könyvszerű árfoly. veszteség	56547	47							
3. Árfolyamvesztés pénzmenek. és külf. váltókban	27841	—	633629	92					
VI. Függő károk tartaléka:									
1. Halálesemre szóló és vegyes bizt. lev. a viszontbizt. részét	97824	35							
2. Elézési biztosítások, levonva a viszontbizt. részét	227413	98							
3. Járadékfizetések	14957	72	1221116	05					
VII. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:									
1. Díjtartalék									
a) Halálesemre szóló és vegyes bizt. lev. a viszontbizt. részét	Kor. 113.493.727-32								
b) Elézési biztosítások, lev. a viszontbiztosítók részét	9.589.189-13								
c) Járadékfizetések	5.026.320-82								
2. Díjtartalmak			12562435	13					
a) Halálesemre szóló és vegyes bizt. lev. a viszontbizt. részét	Kor. 5.536.304-51								
b) Elézési biztosítások levonva a viszontbiztosítók részét	322.017-35								
c) Járadékfizetések, lev. a viszontbiztosítók részét	18.270-43								
3. Külön tartalék a kamatból esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	56000	—							
4. Tökésített nyereségtartalék	2925000	—							
5. Értékpapírok árfolyam-tartaléka és kieg.-tartalék	4818009	03							
6. Kétes követelések tartaléka	80000	—							
7. A biztosított, osztalékajaja a kamatokkal együtt	1844233	02	144457978	44					
VIII. Evi üzleti nyereség			1892634	67					
Összesen:			13411693	41					

VAGYON

A Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali) vagyonállása 1900. december 31-én.

TEHER

Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen		Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen	
		korona	fl.	korona	fl.	korona	fl.			korona	fl.	korona	fl.	korona	fl.
1	A részvényesek adósságlevelei a tőke be nem fizetett részéről	9878000	—	3675000	—	7353000	—	1	Alaptőke	5250000	—	5250000	—	10500000	—
2	Készpénzkezelés az int. igazgatóságai a fiókjaiknál	945536	96	304895	18	1300433	69	2	Tökésített nyereségtartalék	2925000	—	2925000	—	5350000	—
3	Rendelkezésre álló pénzek hitelint. és takarékpénztáraknál	2097830	35	491098	73	6100429	68	3	Tartalékajaj az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	3038327	27	1927023	91	4965351	18
4	Ingatlan birtok:							4	Tartalékajaj az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	80000	—	2920955	12	2920955	12
	a) Városi ingatlanok			16646187	18	16646187	18		a) Díjtartalék folyó biztosításokra decz. 31-én: az A mérlegben	7791306	64	—	—	7791306	34
	b) Mezőgazdasági birtokok	2259000	—	37000	—	2259000	—		b) Díjtartalék az A mérlegben	—	—	13894235	13	24623235	13
	c) Újonnan szerzett ingatlan Triestben								c) Külön alap a kamatból esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	—	—	567500	26	567500	26
5	a) Állami és más értékpapírok	9650108	72	95734788	38	109384896	05	5	Tartalék függőben levő kárfizetésekre decz. 31-én az A mérlegben	271240	—	—	—	271240	—
	b) Folyó kamatok	390666	09	639119	58	999785	62	6	Osztalékajaj az életbiztosításban nyereségenként	—	—	1221116	05	1221116	05
6	Váltók a társaságban	1155170	32	—	—	1155170	32	7	a) A hivatalnokok ellátási pénztárában vagyona	2294154	95	—	—	2294154	95
7	Jelzálog-kölcsönök	915752	31	10557897	53	11464649	84		b) A hivatalnokok ellát. pénztár. kieg. tartaléka	146777	02	—	—	146777	02
8	Kölcsönök értékpapírokra	237849	50	—	—	237849	50		c) A hivatalnokok ellát. pénztár. nyugdíj alapja	37151	65	—	—	37151	65
9	Kölcsönök saját életbiztosítási kötvényeinkre	—	—	16293180	31	16293180	31	10	Egyenleg a viszontbiztosítók számláján	1756055	26	229155	72	1985210	98
10	Maradvány a viszontbiztosítók számlájából	921542	38	87141	39	958683	32	11	Egyenleg az intez. fiókjaik számláján	2510	51	484	85	29785	36
11	Maradvány az intez. fiókjaik számlájából	2432473	66	513572	41	2946045	07	12	Egyenleg a B mérleg folyó számláján	51190	87	—	—	51190	87
12	Maradvány az A mérleg folyó számlájából	—	—	511303	87	511303	87	13	Hitelek különböző címeken	481997	96	37510	79	519507	69
13	Adósság különböző címeken	1294210	97	54168	72	1298378	69	14	Bételek kezesség és biztosíték gyanánt	540352	45	218331	85	758683	38
14	Letételek kezesség és biztosíték gyanánt	540352	45	718331	85	1258683	38	15	a) O Felsője jubileuma alkalmából tett alapítvány	19000	—	—	—	19000	—
	a) Letét: O felsője jubileuma alkalmából tett alapítvány	100000	—	—	—	100000	—		b) Besso József alapítvány	23800	—	—	—	23800	—
	b) Letét: Besso József alapítvány	120000	—	—	—	120000	—		c) Besso József alapítvány	12400	—	—	—	12400	—
	c) Letét: Calabi R. alapítvány	69000	—	—	—	69000	—		d) Calabi R. alapítvány	8000	—	—	—	8000	—
	d) Letét: Goldschmidt alapítvány	60000	—	—	—	60000	—		e) Goldschmidt alapítvány	6000	—	—	—	6000	—
	e) Letét: Goldschmidt alapítvány	60000	—	—	—	60000	—		f) Gidon alapítvány	9455	—	—	—	9455	—
	f) Letét: Goldschmidt alapítvány	60000	—	—	—	60000	—		g) Girard alapítvány	9955	—	—	—	9955	—
16	Butorzió és vasszekretek a társaság összes hivatalában, czégtáblák, papír- és nyomtatvány az összes irattárakban	—	—	—	—	—	—	16	a) Nyereség áthozat a múlt évről (A mérleg)	Kor. 26.151-66					
17	Előlegezett jutalékok és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—		b) Nyereség az évi üzletből	1.169.329-93					
	Összesen:	85922220	69	18523981	57	194047211	26		Összesen:	33523229	69	186523981	57	194047211	26

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben.
 A vezérigazgató: **Richetti Udön**
 A nagyváradai Fő-ügynökség: **KURLÄNDER és ULLMANN.**
 Bővebb számadási jelentések az alanti főügynökségnél kaphatók. — Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adatna és élet-
 tűz-, szállítvány-, üveg- és betörés ellen való biztosítások az Assicurazioni Generali, jégbiztosítások a Magyar jég- és vi-
 szontbiztosító részvénytársaság és a baleset elleni biztosítások az Első o. általános baleset ellen biztosító társaság a legelőnyösebb
 feltételek és legelőnyösebb díjak mellett fogadtatnak el.
 Az intézet hivatalos helyisége: Budapest, Dorottya-utca 10. szám alatt, az intézet saját házában.